
Van de redactie

Op 8 oktober 2005 wordt de eerste internationale dag van de palliatieve zorg georganiseerd, de 'World Hospice and Palliative Care Day'. Een dag, bedoeld om wereldwijd aandacht te vragen voor deze vorm van zorgverlening, die plaatsvindt in hospices en bijna-thuishuizen, maar ook bij mensen thuis mogelijk is. Plaatselijke, regionale en landelijke organisaties zullen op en rond deze dag extra in de belangstelling staan en mensen informeren over hun filosofie, over de werkwijze en de mogelijkheden die zij bieden en voorstaan.

Er is de laatste vijftien jaar heel veel palliatieve zorg tot ontwikkeling gekomen. De bekendheid is enorm gegroeid. De behoefte is evenredig groot gebleken. Duidelijk is wel dat we nog lang niet klaar zijn. Op financieel gebied is de blijvende steun van onze sponsors noodzakelijk om de nagestreefde kwaliteit ook daadwerkelijk te kunnen bieden. Ook de filosofie van de palliatieve zorg, zorg te hebben voor de héle mens, is nog geen gemeengoed. Niet alleen lichamelijk aspecten verdienen aandacht en zorg. Sociale, psychische en spirituele zorg zijn net zo belangrijk. Veronachtzaming van deze aspecten kan het lichamelijk lijden, de pijn, de benauwdheid, verergeren. De zorg is niet alleen gericht op de zieke. De mensen om hem of haar heen lijden vaak mee, ook zij behoeven zorg en aandacht.

Geld is belangrijk om die dingen te realiseren. Maar het helder en levend houden van de filosofie is net zo belangrijk. In de beginfase, begin negentiger jaren, droomden en verwachtten we dat de ideeën van de palliatieve zorg een 'inktvlakwerking' zouden hebben op alle vormen van zorgverlening. Dat ook daar de houding van aandacht voor de kwetsbaarheid van de mens ruimte zou winnen op de nadruk voor lichamelijke aspecten en het genezen. Op dat terrein is nog veel werk te doen. Hoe, daar heb ik geen antwoord op. Misschien door elkaar verhalen te vertellen en na te praten over hoe het anders kan en ook over hoe het soms misgaat. Bewustwording is een eerste stap.

Twee verhalen waar ik aandacht voor zou willen vragen. Verhalen die misschien kunnen illustreren wat ik bedoel.

Het eerste verhaal komt uit het boek Oscar en oma Rozenrood van Eric-Emmanuel Schmitt (2004). Oscar, een tienjarig jongetje dat ongeneeslijk ziek is, schrijft in zijn brieven aan God over wat hij in het ziekenhuis allemaal ervaart. Hij schrijft dat het best leuk is in het ziekenhuis. Er is veel speelgoed, er zijn vriendjes en ook volwassenen die met je willen spelen. Maar sinds kort is er veel veranderd: „Sinds mijn beenmergtransplantatie merk ik heel duidelijk dat ze niet meer blij met me zijn. Als dokter Düsseldorf me 's morgens onderzoekt, doet hij dat omdat het nu eenmaal moet, maar ik stel hem teleur. Hij kijkt naar me zonder iets te zeggen, alsof ik iets verkeerd gedaan heb. Soms heb ik zin om hem uit te schelden, maar hij ziet er zo ongelukkig uit, dat de scheldwoorden me in de keel blijven steken.”

De mening van de dokter is besmettelijk. Nu kijkt de hele verdieping – alle zusters, co-assistenten en schoonmaaksters – mij net zo aan...(p. 8, 9 e.v.).

Het tweede verhaal komt niet uit een boek, het overkwam goede vrienden onlangs. Zij was al heel lang ziek. Vier jaar geleden was darmkanker geconstateerd, nu uitgezaaid naar de hersenen. De chemo sloeg niet meer aan. De neuroloog had het nog over een operatie gehad, maar de agressieve kanker leek te snel te gaan. Ondanks het besef dat het einde nabij was, bleven ze hopen. Samen met haar man zou ze nog een gesprek hebben met de internist die haar al die tijd behandelde en daarna ook een gesprek met de neuroloog om de situatie nog eens goed te bespreken en te zien of er toch niet nog iets mogelijk was...

Ze moesten met een rolstoeltaxi naar het ziekenhuis komen en zouden dan direct toegang krijgen tot de artsen. Niet eerst in de wachtkamer, ze was immers al zo zwak. Maar bij aankomst was er geen arts aanwezig. Na bijna twee uur in de wachtruimte was er een kort gesprek met de internist: 'Het is afgelopen', zei hij. „U heeft misschien nog twee weken.” Dat was dat. De neurologe liet het helemaal afweten, wel aanwezig, geen gesprek meer. Moe, leeg en teleurgesteld gingen ze met de rolstoeltaxi weer naar huis. Al gauw werd er een bed in de kamer geplaatst. Ze leefde nog zeven weken. Maar van een gesprekje is het niet meer gekomen.

Binnenkort vieren wij de internationale dag van de palliatieve zorg. Ik hoop dat de boodschap die dan wordt uitgedragen, niet alleen binnenskamers in de hospices en aanverwante voorzieningen klinkt, maar ook daarbuiten. Ik hoop dat de filosofie van de palliatieve zorg, de aandacht voor de héle mens en zijn of haar naasten, weerklank vindt bij alle zorgverleners.

Jeanette van Osselen

Stichting Hospice Heuvelrug

In de vorige nieuwsbrief hebben wij al kort vermeld dat de Stichting Palliatieve Zorgverlening Heuvelrug (SPZH) en Stichting Vrienden Hospice Heuvelrug zouden opgaan in een nieuwe stichting: **Stichting Hospice Heuvelrug**.

Waarom dit alles?

Daarbij komt een stukje geschiedenis om de hoek kijken. In 1994 werd de Stichting Palliatieve Zorgverlening Heuvelrug opgericht met als doel: "de terminale zorgverlening in de Utrechtse Heuvelrug en omgeving doelmatig gestalte te geven en de deskundigheid ter zake te bevorderen". Als een belangrijk onderdeel van dit streven werd allereerst de oprichting van een hospice gezien: "een gastvrij verblijf voor mensen in het laatste stadium van hun leven".

Veel tijd en energie werd besteed aan het zoeken naar een geschikte locatie, organisatie, bemensing en vooral financiering van een hospice. Van begin af aan was het streven een "high care" hospice op te richten, d.w.z. een hospice waarin naast voorzieningen voor een huiselijke en persoonlijke sfeer ook optimale zorg geboden kon worden aan gasten met gecompliceerde medische en verpleegkundige problemen. Het was duidelijk dat naast een 24-uurs service ook een in terminale zorg geschoolde verpleegkundige dienst onderdeel van de organisatie moest zijn.

Mede dank zij de initiatieven van de toenmalige directie van verzorgingshuis Heerewegen, onderdeel van stichting ASOZ, kon in 1998 begonnen worden met de inrichting van een hospice in vrijkomende ruimten van Heerewegen. Op 1 maart 1998 werd Hospice Heuvelrug in Heerewegen officieel in gebruik genomen.

De financiering was een groot probleem want een officiële financiering door de overheid bestond toen niet. Met veel inventiviteit en het aanvaarden van niet onaanzienlijke risico's door Heerewegen konden toch gelden gevonden worden om een aanvaardbare exploitatie voor elkaar te krijgen.

Het was duidelijk dat aanvullende geldbronnen aangeboord moesten worden om iets meer dan basale voor-

zieningen te kunnen bieden. Er werd door de SPZH een financiële commissie ingesteld die zich uitsluitend bezig hield met het werven van sponsors, donateurs en geld opbrengende acties. Om financieel-technische redenen en om meer op afstand van de SPZH te kunnen functioneren werd deze financiële commissie in 2000 omgevormd tot de Stichting Vrienden Hospice Heuvelrug, waarin uiteraard het bestuur van de SPZH ruim vertegenwoordigd was. Doel van de Stichting Vrienden Hospice Heuvelrug was het verzamelen van gelden ten behoeve van de SPZH en het vervullen van een belangrijke functie bij het verzorgen van de "public relations" van het hospice.

In de loop der jaren liepen wij echter tegen twee problemen aan:

De naam "Stichting Palliatieve Zorgverlening Heuvelrug" sprak het publiek en dus de potentiële gelddonoren weinig aan. Steeds moest uitgelegd worden dat het om het hospice ging.

Er moest veel aandacht besteed worden aan de communicatie tussen Heerewegen (ASOZ), de SPZH en de Stichting Vrienden. Iedere activiteit van de ene instantie zou immers gevolgen kunnen hebben voor de andere.

Ondertussen is het belang van de financieel-technische argumenten op de achtergrond geraakt en is het belang van bovengenoemde problemen meer naar voren gekomen. Dit heeft er toe geleid dat in 2005 besloten is om de SPZH en de Stichting Vrienden te laten opgaan in een nieuwe stichting: "Stichting Hospice Heuvelrug". Deze naam blijkt voor sponsors, donateurs en publiek veel duidelijker te zijn. De geldmiddelen en de besturen van beide vorige stichtingen zijn daarbij samengevoegd waardoor ook de financiële verslaglegging en verantwoording aanzienlijk is vereenvoudigd. De gehele procedure werd uitgewerkt door twee juristen in de besturen, notaris mr.H.Kool en mr.B.Leusveld, aan wie wij veel dank verschuldigd zijn. Doordat bij de vergaderingen van het bestuur van de nieuwe stichting ook een vertegenwoordiger van ASOZ, in de persoon van de locatiemanager van Heerewegen aanwezig is, zijn ook de communicatielijnen ingekort.

Nu als het ware "oude wijn in een nieuwe zak" is gegoten, gaan we vol goede moed als "Stichting Hospice Heuvelrug" verder op weg, in het besef dat we dank zij de steun van velen ons kunnen blijven inzetten voor onze gasten.

Prof.dr.R.H.Kuijten
Voorzitter Stichting Hospice Heuvelrug.

Vriendschap

*Vriendschap als
een kalme stroom
keert het tij
van jachtig leven,
filtert wolken, storm*

*en regen
tot warm zonlicht
op mijn wegen.*

Jeanette

Vrienden blijven

Zoals elders in deze Nieuwsbrief is uitgelegd door onze voorzitter, is de Stichting Vrienden Hospice Heuvelrug, samen met de Stichting Palliatieve Zorg Heuvelrug, opgegaan in één nieuwe stichting: de Stichting Hospice Heuvelrug.

Dat betekent echter geenszins dat daarmee de Vrienden Hospice Heuvelrug zijn opgehouden te bestaan.

De Vrienden van Hospice Heuvelrug zijn de mensen die in Hospice Heuvelrug werken, vrijwilligers en professionals, en de bestuursleden van onze stichting, maar vooral ook onze donateurs, sponsors en andere giftgevers, en alle mensen die Hospice Heuvelrug een goed hart toedragen.

Vrienden, die we hard nodig hebben. Zowel de vrijwilligers zonder wier activiteiten het hospice niet zou kunnen functioneren als degenen die ons financieel ondersteunen.

Dat geldt voor de fondsen en andere sponsors, die het ons mogelijk maken projectsgewijs uitgaven te doen die niet uit de normale exploitatie van het hospice bekostigd kunnen worden, maar vooral ook onze trouwe donateurs. Hun periodieke of eenmalige bijdragen maken het ons mogelijk de tekorten in de exploitatie te vullen, die op geen andere manier gedekt kunnen worden. Exploitatietekorten die, zelfs bij de inzet van een groot aantal vrijwilligers, ontstaan door de eisen die gesteld moeten worden aan

de intensieve en persoonlijke zorg en begeleiding die aan de gasten van het hospice worden geboden.

Fondsen zijn niet bereid om die tekorten in de exploitatie aan te vullen, terwijl juist die tekorten vaak de grootste zorg baren. Alleen een constante stroom van periodieke bijdragen van donateurs en sponsors maakt een jaarlijks sluitende exploitatie mogelijk.

Maar ook de eenmalige giften, zoals we die dit jaar ontvingen van onder andere het Monuta Charity Fund, het Rabo Coöperatiefonds, de Stichting Voorzorg Utrecht en de Stichting Sluyterman Van Loo, die het ons mogelijk maakten om de noodzakelijke herinrichting van het hospice te bekostigen en nog ontbrekende aanpassingen aan te brengen, zijn hard nodig om te kunnen beantwoorden aan onze doelstelling om een gastvrij verblijf te bieden aan mensen in het laatste stadium van hun leven. Niet alleen door een optimale medische en verpleegkundige zorg en begeleiding te bieden maar vooral ook in een huiselijke en persoonlijke sfeer.

Onze donateursacties, sponsoracties en het benaderen van fondsen en andere mogelijke geldgevers blijven we uitvoeren onder de naam "Vrienden Hospice Heuvelrug". We hopen dat al die Vrienden ons trouw zullen blijven en in aantal zullen toenemen.

W.J. Peek, bestuurslid Stichting Hospice Heuvelrug

8 OKTOBER 2005

Opendag Hospice Heuvelrug en informatiemarkt

In het kader van de eerste internationale dag van de palliatieve zorg houdt Hospice Heuvelrug een open dag. Op zaterdag 8 oktober aanstaande is iedereen vanaf 10.00 uur tot 16.00 uur van harte welkom op onze lokatie in Woonzorgcentrum Heerewegen, Arnhemse Bovenweg 80 te Zeist, om

nader kennis te maken met onze zorgvoorziening. Wij hopen op een grote belangstelling.

Op dezelfde dag organiseert het netwerk Zuid Oost Utrecht een informatiemarkt op de weekmarkt in Belcour te Zeist.

Nieuws uit het Hospice

Veel is er gebeurd in de afgelopen maanden. Het woonzorgcentrum Heerewegen (waarin het hospice is gehuisvest) is gefuseerd met andere regionale zorgaanbieders; samen zijn wij nu de "Stichtse Warande".

Hospice Heuvelrug heeft zijn naam behouden. De combinatie van een hoge kwaliteit van zorg, deskundig personeel en de voortdurende aandacht voor het welbehagen van de gasten is onze kracht. Inhoudelijk timmeren wij in Heuvelrug hard aan de weg. Naast aandacht voor deskundigheidsbevordering en voor het proces van de teams zijn de meest recent inhoudelijke ontwikkelingen complementaire zorg en spirituele zorg. Een korte impressie.

Complementaire zorg

De samenleving verandert, het beroep van de verpleegkundige ook. Een ontwikkeling binnen de verpleegkunde is het toepassen van verpleegkundige interventies uit alternatieve geneeswijzen; complementaire zorg. Een aanvulling op het reguliere zorgaanbod met het doel het welbevinden te verbeteren. Wij hebben ons bekwaamd in het toepassen van hand/voetmassage en in aromatherapie. Het project "koken vanuit het hart" heeft veel toegevoegde waarde en wordt door gasten en hun naasten bijzonder gewaardeerd.

Spirituele zorg

In de terminale zorg groeit de aandacht voor zorg voor spirituele levensvragen. Spiritualiteit en spirituele

zorg raken de mens in het diepst van zijn bestaan. Het gaat over werkelijk gezien, gehoord en gekend worden. En ook over zingeving en levensbeschouwelijke ontwikkeling en tradities waarin wij als mens staan.

Spiritualiteit verwijst naar levensontwerp, levensoriëntatie en waarden, visie op leven en dood en verbondenheid met mensen, aarde, het leven of met God, Allah of de kosmos.

Spirituele zorg is het samen een zoektocht ondernemen naar continuïteit en zingeving.

Op dit moment wordt een projectplan geschreven mbt spirituele zorg. Een plan dat een fundament biedt voor een ontwikkeling van spirituele zorg op het hospice in de komende jaren.

Hulpverlener naasten

Wanneer een gast wordt opgenomen in het hospice is dit een ingrijpende verandering voor zowel de gast als zijn naaste omgeving. Het hospice heeft zich ten doel gesteld de zorg en begeleiding van de naasten te ontwikkelen en vorm te geven. Hiervoor is een project gestart en een functionaris "hulpverlener naasten" aangesteld. Het betreft een projectfinanciering van 1 jaar. De zorg voor de naasten heeft een grote toegevoegde waarde voor alle betrokkenen op het hospice en is van essentieel belang.

Nieuws uit de regio

Netwerken palliatieve zorg

Uitgaande van de adviezen van de Projectgroep Integratie Hospicezorg (PIH) en de toetsingscommissie Centra voor de ontwikkeling van Palliatieve Zorg gaf de minister van VWS in 2002 opdracht tot de oprichting van lokale netwerken ter bevordering van de palliatieve zorg. De vorming van deze netwerken wordt ondersteund door de Integrale Kanker Centra (IKC).

De netwerken dienen verschillende doelen. Zo wordt er samengewerkt om de patiëntenstroom te optimaliseren en wordt de kennis over palliatieve zorg gedeeld.

Midden Nederland is verdeeld in 7 netwerken. Ons regionaal netwerk is het netwerk Zuid-Oost Utrecht.

Netwerk palliatieve zorg Zuid-Oost Utrecht

Op initiatief van het regionale IKC, het IKMN (Integraal Kanker Centrum Midden Nederland), is thans het netwerk Zuid-Oost Utrecht operationeel. De regio Zuid-Oost Utrecht beslaat de gemeenten: Wijk bij Duurstede, Amerongen, Leersum, Doorn, Maarn, Driebergen-Rijsenburg, Bunnik, Zeist en de Bilt.

De volgende zorgaanbieders zijn lid van het netwerk:

Hospice Heuvelrug, verpleeg- en zorgcentrum Het Zonnehuis Doorn, thuiszorg VITRAS, Diakonessenhuis Utrecht/Zeist, huisarts, vrijwilligers terminale thuiszorg Zeist, stichting Zeisterwoude woon en zorgcentra – locatie de Mirtehof, verpleeghuis Leendert Meeshuis Bilthoven, verpleeghuis De Wijngaard Bosch en Duin, zorgcentrum Elim – hospice De Wingerd.

Eind mei is de brochure "Palliatieve Zorg in Zuid Oost Utrecht" verspreid in de regio van het netwerk. Deze bevat informatie over alle gespecialiseerde zorginstellingen in de regio en heeft een uitgebreide adressenlijst van organisaties die van belang zijn in de palliatief terminale zorg. De brochure is gestuurd naar alle huisartsen, thuiszorgorganisaties, apotheken, ziekenhuizen en verzorgings- en verpleeghuizen. Op de website van het Netwerk – www.palliatief.nl/zuidoostutrecht vindt u nadere informatie over de activiteiten.

Voldoende hospices in Nederland

In iedere provincie in Nederland zijn nu instellingen om terminaal zieke mensen die niet thuis of in een ziekenhuis willen of kunnen sterven, op huiselijke wijze te ver-

Nieuws uit het land

zorgen. Waren er in 1997 nog 37 palliatieve terminale voorzieningen verspreid over het land, nu zijn dat er bijna 200, met nog een vijftigtal in oprichting. Dit blijkt uit onderzoek van het Nivel, uitgevoerd in opdracht van VWS (2/2005).

Er dreigt een overaanbod aan palliatieve voorzieningen, maar er zijn grote regionale verschillen.

Zorgverzekeraars Nederland heeft berekend dat per 100.000 inwoners behoefte is aan vier tot zes plaatsen voor palliatieve zorg. Hoeveel plaatsen er precies nodig zijn hangt onder meer af van de vergrijzing en de beschikbare mantelzorg. In grote delen van Gelderland blijkt een overaanbod aan palliatieve voorzieningen te zijn. In de provincie Utrecht is er voldoende aanbod aan palliatieve bedden en geen behoefte aan verder uitbreiding.

De zorgaanbieders binnen het netwerk Zuid-Oost Utrecht hebben tezamen 23 palliatieve bedden beschikbaar hetgeen de behoefte dekt.

Bron: Stichting Agora

Netwerk Zuid Oost Utrecht

1^e Internationale dag van de palliatieve zorg

8 oktober is het zover: de eerste Internationale Dag van de Palliatieve Zorg vindt plaats. Wereldwijd wordt er op die dag aandacht besteed aan palliatieve zorg.

Het informeren van het algemeen publiek staat in Nederland nadrukkelijk centraal. Door middel van het organiseren van diverse activiteiten in het land wordt gestreefd naar een grotere bekendheid met het begrip palliatieve zorg, de inhoud en mogelijkheden van palliatieve zorg en het op gang brengen van maatschappelijke discussie en bewustwording rondom het thema "Sterven als onderdeel van het leven". Het centrale thema van de dag is in Nederland "Keuzes in de terminale fase".

Voor meer informatie zie website www.dagvandepalliatievezorg.nl

Lisa Creutzburg.

Aureool

Ritmestoornis

Hij was lang en statig. Ik heb hem alleen maar in een pyama liggend in bed gezien, maar toch zag hij er zo uit. Zijn tumor groeide zijn hart in en raakte een plek waardoor hij ritmestoornissen kreeg. Als hij op zijn rechter zij ging liggen 'raakte' hij weg. Daar waren we vlug achter.

Spijt

Er waren veel dingen waar hij spijt van had. Hij ging vroeger één keer per week naar zijn moeder. Dat vond hij toen vaak. Nu kwamen zijn kinderen elke dag. Hij had daar heel veel steun aan en keek er naar uit.

Bemoedigen

Hij was streng godsdienstig opgevoed. Met veel regels en plichtplegingen. Hij had de kerk verlaten maar nooit zijn geloof. Hij was over veel dingen anders gaan denken. Vooral dat wij met onze menselijke gedachten niet zoveel weten over Gods grootheid. Hij was ook onzeker over zichzelf. 'Had hij het wel goed gedaan?' Zijn kinderen en wij probeerden hem te bemoedigen en te bevestigen. Ze zeiden dat ze van hem hielden, dat het zo goed was en dat hij gerust mocht gaan. Dat is belangrijk om te horen als je het leven los moet laten.

Goed geregeld

Hij was heel punctueel en had zijn hele leven alles goed geregeld. Nu ging hij, na zijn dood, een ander leven tegemoet. Dáár was hij van overtuigd. Ook dat daar niet zo veel valt te regelen.!

15 centimeter haar

Ik vroeg hem of hij het nog aankon. Hij vertelde dat hij al een hele tijd met één been aan de andere kant was. "Bovendien" zei hij "heb ik veel steun aan wat ik voel boven mijn hoofd. Het voelt net als haar van zo'n 15 centimeter lang dat rechtop staat." We moesten een beetje lachen want hij was kaal en door zijn beschrijving zag je het zo voor je. Toen ik op die manier naar hem probeerde te kijken, en bedacht dat ik hem op dat moment helemaal niet in de war vond, leek het op wat ik vaak op oude schilderijen heb gezien. Mensen met een aureool om hun hoofd. Ik vertelde dat aan hem en zei dat hij mogelijk dingen voelde die wij niet kunnen zien. "Jazeker" zei hij stellig. Zijn familie was verbaasd, dat waren ze helemaal niet van hem gewend. Ik werd er helemaal blij van. Voor mij weer een bevestiging dat er veel meer tussen hemel en aarde is dan wij kunnen zien.

Miep de Putter

Tilly de Kruyf aangenaam

Beste lezers van de Nieuwsbrief,

Een tijdje terug kreeg ik het verzoek om een stukje voor de Nieuwsbrief te schrijven. Een tekst waarin ik mezelf voorstel als nieuwe coördinator van de vrijwilligers op hospice Heuvelrug en u vertel over mijn ervaring

omtrent de inhoud van mijn werk.

Ondertussen verdween de vraag in mijn agenda en liet ik het voor wat het was. Stukjes schrijven óver wie ik ben en wat ik er voor, nee dat is niet direct mijn hobby en stijl. Graag zou ik u uitnodigen om hier ter plekke gedachten en ervaringen uit te wisselen.. Toch ga ik in op het verzoek want ik vind het belangrijk dat u op de hoogte bent van het dagelijkse werk van de coördinator vrijwilligers, en ondertussen kan ik u ook iets vertellen over mijn ervaring met de vele vrijwilligers binnen het reilen en zeilen van het hospice!

In verschillende functies heb ik ervaring opgedaan in het werken met vrijwilligers én het werken binnen de palliatieve zorg. Denken over en omgaan met eindigheid en sterfelijkheid zijn onderwerpen die mij aan het hart gaan. Samen met anderen onderzoeken en werken aan de dagelijkse kwaliteit van palliatieve zorg, aan kwaliteit van sterven en leven, is voor mij een grote uitdaging waar ik graag aan bijdraag. Mijn aandachtspunt hierbij is constant het welzijn en welbevinden van de gast en zijn naasten.

Inmiddels ben ik al weer vijf maanden werkzaam als coördinator vrijwilligers op het hospice. Met de medewerkster naasten deel ik de tweede werkkamer op het hospice. Dit heeft het voordeel dat ik zijdelings ook met haar werk in aanraking kom en zie waar haar inzet begint en dat van de vrijwilligers min of meer ophoudt. Vrijwilligers zien en horen vaak de behoefte aan ondersteuning van naasten, en ervaren regelmatig de complexiteit ervan. Voor vrijwilligers (en gasten en verpleging!) is het dan ook belangrijk dat ze, kunnen en mogen vertrouwen op de specifieke naastenondersteuning van de medewerker die daarvoor is.

Voor mij is het een voorrecht om hier te zijn en om met veel geïnspireerde mensen samen te werken. Als mijn primaire taak zie ik dan ook om mijn steentje bij te dragen aan de voorwaarden waarop een en ander gestalte kan krijgen en in zekere mate gewaarborgd kan blijven.

Het organiseren en ondersteunen van het vrijwilligersdeel in de dagelijkse hospice-praktijk vraagt tijd en aandacht. Hierbij denk ik bijvoorbeeld aan openstaande diensten waar we plots met elkaar voor staan en waar ik vrijwilligers voor vraag om ze in te vullen. En dan blijkt in de praktijk dat er eigenlijk altijd een mouw aan te passen is, wat mij betreft 'petje af' voor de vrijwilligers die dit doen; het samen trekken van de kar werkt in alles door! Daarnaast vraagt de constante confrontatie met heel zieke mensen een grote bereidheid en ruimte in jezelf om je als vrijwilliger dienstbaar in te zetten, te ZIJN met wat er is. Ik heb gemerkt dat dan soms extra aandacht en (emotionele en geestelijke) ondersteuning voor de vrijwilliger zelf, gewenst is. Even je hart kunnen luchten over wat je tegenkomt tijdens een sterfproces van de gast, of de opvang van de familie, geeft vrijwilligers weer de veerkracht om 'opgeruimd' open te staan voor nieuwe vragen, gasten en hun naasten. Op grond van de praktijk stimuleer ik hen om zich te uiten, verder te ontwikkelen en te verdiepen in het werk.

Voor de inzet van de vrijwilligers op kort en langer termijn plan en organiseer ik de diensten, screen nieuwe vrijwilligers en zorg ervoor dat ze ingewerkt raken. Ook kijk ik met hen naar mogelijke cursussen die ze kunnen volgen. Cursusaanbod waardoor ze nog beter toegerust zijn voor het veelzijdige werk waar ze voor staan. Hierbij denk ik bijvoorbeeld aan de cursus waarin je op praktische wijze, dus ook zelf aan den lijve, goed leert tillen van de gasten. De vrijwilliger oefent in deze cursus hoe je met zo min mogelijk lichamelijke belasting de gast kunt ondersteunen bij het verplaatsen in en uit het bed. Ook kan de vrijwilliger deelnemen aan een hand- en voetmassagecursus. In de praktijk blijkt dat vele gasten het een weldaad vinden om een hand- en/of voetmassage te ontvangen, zeker op momenten dat spreken steeds moeizamer voor hen wordt.

Daarnaast zorg ik voor stroomlijning en afstemming met het verpleegkundig team. Regelmatig heb ik met Lisa werkoverleg. Op deze manier borgen wij de afstemming en de continuïteit van het werk. Ik ervaar mijn functie als een intermediair tussen verschillende groepen en belanghebbenden binnen het hospice met specifieke aandacht voor vrijwilligers. Als aanspreekpunt en constante factor voor de vrijwilligers, die met z'n 60-en zeer divers en wisselend aanwezig zijn, zie ik het belang en de verantwoordelijkheid van mijn functie. Op dit moment ben ik nog primair gericht op het hospice, op wat hier nodig en wenselijk is. Langzamerhand oriënteer ik me op ontwikkelingen in vrijwilligers 'hospice-land' zoals de

vereniging Vrijwillige Palliatieve Terminale Zorg Nederland om te kijken waar en in hoeverre wij daarin mee willen participeren.

Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben naar aanleiding van mijn bijdrage aan de Nieuwsbrief, op maandag, woensdag en vrijdag ben ik bereikbaar op het hospice (030-6984289).

Met hartelijke groet,
Tilly de Kruyf,
coördinator vrijwilligers hospice Heuvelrug

DONATEURSACTIES

De in het voorjaar van 2005 gehouden donateursactie onder de postcodes 3703, 3704 en 3705 in Zeist is (opnieuw) een succes geworden. Verspreid werden 7.929 brieven, waarop 314 (= bijna 4%) positieve reacties werden ontvangen.

Er melden zich 79 nieuwe donateurs aan die met elkaar € 3.435,— (op jaarbasis) bijdragen. Verder werden 237 eenmalige giften (€ 4.496,50) ontvangen. Allen die zich aanmeldten als donateur of een eenmalige bijdrage overmaakten hartelijk dank!

Financieel verslag over het jaar 2004 van de stichting Palliatieve zorgverlening Heuvelrug en de stichting vrienden Hospice Heuvelrug

De beide bovengenoemde stichtingen voerden in het jaar 2004 nog gescheiden administraties. Omwille van de duidelijkheid zijn in dit verslag de financiële verslagen over het jaar 2004 samengevoegd. Als binnenkort de fusie van de beide stichtingen juridisch rond is, kan, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2005, een gezamenlijke administratie worden gevoerd.

Het jaar 2004 moest worden afgesloten met een fors tekort van ruim € 16.500,—. De ontvangen donaties waren weliswaar ca. € 5.500,— hoger dan in 2003, maar de ontvangen eenmalige bijdragen bleven ca. € 12.000,— achter bij het voorgaande jaar. Toch stemt de omvang van ontvangen donaties en eenmalige bijdragen tot dankbaarheid, omdat heel vaak de enorme betrokkenheid van de gevers met het werk van het hospice en de medewerkers en vrijwilligers tot uiting komt. Het tekort over 2004 kon uit de reserves van de stichtingen worden bestreden.

Lasten:

Bestuurs- en administratiekosten	€ 1.441,51
Kosten public-relations en jubileumviering	€ 7.411,78
Kosten donateursacties	€ 6.397,42
Bijdragen personeels- en opleidings/bijcholingskosten	€ 47.450,00
Bijdrage (her)inrichting hospice	€ 18.663,13
Overige kosten hospice	€ 628,50
Tegemoetkoming eigen bijdragen gasten/nabestaanden	€ 2.480,00
Totale lasten	€ 84.472,34

Baten:

Rente	€ 2.868,25
Collecte Oranjemarkt en Open dag	€ 524,57
Donaties	€ 16.649,73
Giften, legaten en eenmalige bijdragen	€ 47.916,32
Tekort 2004	€ 16.513,47

Totale baten € 84.472,34

De stichtingen deden een behoorlijke investering in het werven van donateurs (bijna € 6.400,—). Bij elke van de gehouden acties blijkt opnieuw dat deze investering zeer verantwoord is. De acties in 2004 leverden in totaal 98 nieuwe donateurs op die tezamen jaarlijks € 1.145,— bijdragen en 414 eenmalige giften (totaal € 8.994,—).

De steun van de stichtingen bestond voor een zeer groot deel uit bijdragen in de sfeer van personeelskosten. Dat is bedoeld voor functies die vooral de begeleidende taken betreffen en heel veel bijdragen aan de hoogwaardige zorgkwaliteit van het hospice. Om zeker te kunnen stellen dat de stichtingen in staat zullen blijven deze steun te verlenen, blijft de groei van het aantal donateurs, die zorgen voor structurele inkomsten van zeer groot belang.

Jan Bakker,
penningmeester Stichting Vrienden Hospice Heuvelrug,
administrateur Stichting Palliatieve Zorgverlening Heuvelrug.

Zomaar wat persoonlijke gedachten van een vrijwilliger op Valentijnsdag 2005

Vandaag is het 14 februari, Valentijnsdag, een dag om een dierbare in het zonnetje te zetten door een aardig woord, gebaar of geschenkje! Een moment, waar niet alleen de ontvanger maar ook de gever plezier aan beleeft.

Ruim 5 jaar geleden kwam de vraag naar vrijwilligers voor het hospice, een mogelijkheid om iets te kunnen géven, door gewoon iets voor een ander te doen. Voor mij zijn "geboren worden" en "weer weggaan van het aardse" met elkaar verbonden, het is daarmee eigenlijk gewoon. Ik vind beide gebeurtenissen een even groot wonder, dat ik zelf indertijd binnen 3 maanden mocht meemaken. Eerst de blije geboorte van het kindje van mijn beste vriendin: een nieuw mensje gaat ademen: een nieuw leven dat zich nog ontwikkelen moet. Heel kort daarna overleed mijn vader: een dierbare mens haalt voor de laatste keer adem, en daarmee werd dat leven voltooid! De ene gebeurtenis zo blij en de andere zo verdrietig, doch ik ervaarde het als bijzondere gebeurtenissen die ik nooit meer zal vergeten.

Het lastige is, dat wij vinden dat een mensenleven pas "voltooid" is als iemand een (hoog)bejaarde leeftijd heeft mogen bereiken. Als we een dierbare veel te jong moesten missen, en we het gevoel hadden dat deze nog een leven voor zich had, dan hebben we al gauw de vraag "Waarom toch?"

Ik ga zelf uit van de mogelijkheid, dat "er méér is dan alleen het zichtbare, het tastbare". Dat geeft voor mij mogelijkheden voor het zoeken naar antwoorden op twee moeilijke vragen:

- op de vraag over "de zin van een zo kort mensenleven" is dan misschien als een "antwoord" mogelijk: ieder mensenleven, hoe jong ook, heeft (als gever of ontvanger) be-leven-issen gebracht en daardoor herinneringen bij dierbaren achtergelaten; ook al zijn die niet tastbaar, toch leeft dat mensenkind in de gevoelens, gedachtenwereld en herinneringen van zijn dierbaren voort. Daardoor was misschien ook dat zo korte mensenleven toch voltooid: het heeft immers het leven van anderen blijvend veranderd;
- op de vraag: "is er misschien een verder leven na de dood mogelijk": als er méér is dan alleen het zichtbare en het tastbare, dan is het wellicht ook mogelijk dat een overleden dierbare "misschien nog ergens is". Hoe dan en waar dan is dan is minder belangrijk, het uitgangspunt zelf geeft mij veel troost: Mijn liefde voor mijn dierbaren die zijn overleden wordt niet afgebroken, maar kan blijven voortbestaan in mijn gevoelens en in mijn gedachten, vooral ook

door de herinneringen aan "het samen be-leefd hebben", de ene keer als gever en een andere keer als ontvanger..

In het hospice heb ik vaak de indruk, door het "samen be-leven", dat ik juist de ontvanger ben en de zieke de gever, in die kleine momenten die de gast ons schenkt en waar ik hen heel dankbaar voor ben.

Jannie Dassen
14-2-2005

Hospice Heuvelrug

Arnhemse Bovenweg 80
3708 AH Zeist
Tel. 030 698 4280 Fax 030 698 4288
E-mail: info@hospice-heuvelrug.nl

Stichting Vrienden Hospice Heuvelrug

Prof.dr. R.H. Kuijten	voorzitter
C.L. Storm de Grave-de Smeth	secretaris
J. Bakker	penningmeester
G.M. Zegers	bestuurslid
Dr. A. van Osselen-Riem	bestuurslid
Drs. W.J. Peek	bestuurslid
Mr. B.C.J. Leusveld	bestuurslid

Postadres:
Postbus 955
3700 AZ Zeist

Bankrekeningen:
Postbank 73 33 663
Rabobank Zeist e.o.
39.52.33.801

Telefoon penningmeester: 0315 640 416

Website: www.hospice-heuvelrug.nl

Colofon

De Nieuwsbrief Hospice Heuvelrug is een uitgave van de Stichting Hospice Heuvelrug en verschijnt als regel tweemaal per jaar.

Redactie:	Jeanette van Osselen Wim Peek
Vormgeving:	TIME, Rotterdam
Druk:	SWZ Zeist

